

מ"ת 29160/09/14 - מדינת ישראל נגד איגור גלר, דוד סמרטנקו, גיה ביניאשוילי, חיים ביניאשבילי

בית המשפט המחוזי בחיפה

24 נובמבר 2014

מ"ת 29160-09-14 מדינת ישראל נ' ביניאשוילי(עציר) ואח'
מ"ת 29206-09-14 מדינת ישראל נ' גלר(עציר) ואח'
בפני כב' השופט רון שפירא, סגן נשיא
המבקשת מדינת ישראל
נגד המשיבים
1. איגור גלר
2. דוד סמרטנקו
3. גיה ביניאשוילי
4. חיים ביניאשבילי

החלטה בעניין המשיב 2 בלבד

כנגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו מעורבות בשוד אלים שבוצע תוך שיתוף פעולה עם יתר המשיבים. השוד בוצע, על פי הנטען, בדירת מתלוננת שהיא אישה מבוגרת, בקרית אתא. למשיב 2 מיוחסת מעורבות כאשר הוא המתין ליתר חבריו ברכב והיה אמור למלטם מזירת האירוע. ביחד עם כתב האישום הוגשה גם בקשה להורות על מעצרו של המשיבים עד לתום ההליכים. יצוין למען הסדר, כי למעשה מדובר בשני כתבי אישום נפרדים ובשתי בקשות מעצר. הדיון בבקשות המעצר אוחד.

להשלמת התמונה יצוין כי המשיבים 1 ו-3 נעצרו עד לתום ההליכים. המשיב 4 שוחרר לחלופת מעצר על ידי בית משפט זה. כעת בפני עניינו של המשיב 2. בהחלטה שניתנה ביום 30.9.14 קבע כב' השופט ליפשיץ כי בנסיבות העניין ניתן לשקול את שחרורו של המשיב בחלופת מעצר. בית המשפט הורה באותה החלטה כי יוגש תסקיר בעניינו של המשיב וכן בעניינו של המשיב 4, שכאמור כבר שוחרר ממעצר.

לבית המשפט הוגשו שני תסקירים בעניינו של המשיב. תסקיר ראשון הוגש ביום 2.11.14. תסקיר זה מצא כי הגם שחלו שינויים באורחות חייו של המשיב, שבעברו מספר הרשעות אליהן עוד אתיחס בהמשך, עדיין קיימת אצלו נטייה לעבריינות והוא נוטה להסתבך בעבריינות ככל שהוא נתקל בקשיים כאלה ואחרים. בנסיבות אלו סבר שירות המבחן כי קיים סיכון בינוני להישנות התנהגות עבריינית, והדגיש כי סיכון זה עשוי לבוא לידי מימוש בעיקר כאשר המשיב נחשף לקשרים חברתיים בסביבת מגוריו. בנסיבות אלו סבר שירות המבחן כי לא ניתן להורות על שחרורו של המשיב באזור מגוריו, וצוין כי ניתן יהיה לשקול חלופת מעצר, אלא שזו צריכה להיות מחוץ לאזור מגוריו ולכלול מפקחים סמכותיים בעלי יכולת להציב גבולות.

ביום 4.11.14 התקיים דיון בעניינו של המשיב ובסיכומו של דבר, הורה בית המשפט כי תוצע חלופה אחרת אשר תיבחן על ידי שירות המבחן. שירות המבחן בחן חלופה אחרת אליה עוד אתיחס בהרחבה. שירות המבחן התרשם לחיוב מהתגייסותם של המפקחים המוצעים למשימת הפיקוח. עם זאת סבר כי קיימת בעייתיות בכל הנוגע למיקום החלופה, תוך שהוא מתייחס למיקום שהוצע בבית הדודה, הגב' צילה, אשר היא עצמה נמצאה על ידי שירות המבחן כלא מתאימה. כמו כן חזר שירות המבחן על עמדתו כי חלופת מעצר צריכה להיות ממוקמת מחוץ לסביבת מגוריו של המשיב. שירות המבחן גם התייחס למפקחים עצמם, אשר ההתרשמות מהם הייתה כי חלקם לא יוכלו לפקח בצורה יעילה בכתובת שהוצעה.

ביום 23.11.14 שמעתי את טענות הצדדים והתייצבו בפני המפקחים המוצעים. יצוין כבר כעת, כי כתובת חלופת המעצר אינה עונה על הנחיות שירות המבחן בדבר הצורך לנתק את המשיב מסביבת חייו הטבעית. מדובר, למעשה, באזור באותה שכונה בעיר נצרת עילית, כאשר המרחק בין ביתו של המשיב לבין ביתה של הדודה הוא כ-250 מטרים. מרחק זה אינו עונה על ההגדרות כפי שפורטו בשני תסקירי שירות המבחן, ויצוין כי שירות המבחן ראה חשיבות בהרחקת המשיב מסביבת מגוריו, וזאת עקב נטייתו להיגרר אחר גורמים עברייניים המתגוררים באותו אזור. שירות המבחן הדגיש בתסקירו כי סיכון זה עשוי לבוא לידי מימוש בסביבת מגוריו, ומכאן המלצתו. ההצעה לשנות את הכתובת בה ישהה המשיב, באופן שבו הוא יתגורר בדירה אחרת באותה סביבת מגורים היא הצעה שלא יכולה לעמוד.

מעבר לאמור, בית המשפט בחן את המפקחים המוצעים. כאמור, ההצעה היא שהמשיב ישהה בבית דודתו, הגב' צילה סורוקוב, שהיא עצמה נמצאה כבלתי מתאימה על ידי שירות המבחן. בניגוד לשירות המבחן, בית המשפט התרשם בצורה חיובית מהדודה צילה, ואולם יצוין כי הדודה וכן בעלה, מר ליאונד סורוקוב, הם אנשים עובדים השוהים מחוץ לבית בשעות היום. הגב' צילה עוזבת את הבית בשעה 5:30 וחוזרת בשעה 14:15, ובעלה, אשר יוצא לעבודה באותה שעה, חוזר בשעה 16:00. מכאן שבשעות אלו אמורים להשגיח על המשיב מפקחים אחרים.

הגב' שושנה סמרטנקו שהוצעה כמפקחת, היא אשתו של המשיב. התרשמתי כי מדובר באישה אסרטיבית ובעלת יכולות פיקוח, אלא שכאמור, קיים הקושי המובנה להטיל עליה את משימת הפיקוח כמפקחת עיקרית, בהיותה מחויבת לנאשם יותר מלכל אדם אחר. מעבר לאמור, לבני הזוג שלושה ילדים, ומן הסתם יהיה עליה להקדיש זמן גם להם. מפקח נוסף שהוצע, מר אייזיק ניסנוב, שהוא אדם עובד בעבודה סדירה, ולדבריו מצוי בעבודה כל יום בין השעות 7:00 עד 16:00, בנסיבות אלו הצהרתו כי יוכל מעת לעת להגיע לבית הדודה צילה ולפקח היא הצהרה שלא ניתן לתת בה אמון, הגם שבית המשפט מאמין שלכך מתכוון המפקח המוצע. אדם האמור לפקח צריך להיות פנוי באופן סדיר בשעות רלוונטיות לפיקוח, באופן שבו יוכל לסייע.

אשתו של מר ניסנוב, הגב' אילונה ניסנוב, הביעה נכונות לפקח, אם כי התרשמתי במהלך חקירתה בבית המשפט כי היא מהוססת בתשובותיה. עם זאת, ובכפוף למחויבותה לילדיה, נראה כי מדובר במפקחת אשר ניתן היה להיעזר בה כמפקחת משנית, ואולם לא כמפקחת עיקרית ביחד ולחלופין לאשתו של המשיב.

המפקח האחרון שהוצע הוא מר אלכס פרסלר, אדם אשר העיד על עצמו כי הוא עובד כל יום בין השעות 6:00 עד 19:00. בנסיבות אלו, נראה כי הטלת משימת פיקוח עליו היא בגדר של השמת מכשול בפני עיוור, וממילא אין הוא

מסוגל לגבות את מערך הפיקוח וזאת בשעות הבעייתיות שהן שעות הבוקר. אוסיף עוד, כי כאשר נשאל מה יעשה אם וכאשר יפר המשיב את תנאי הפיקוח, היסס בתשובתו.

כאשר בוחנים את האפשרות לשקול את שחרורו של המשיב לחלופת מעצר, לא ניתן להתעלם מהעובדה שלחובתו 5 הרשעות קודמות. האחרונה משנת 2008 ועניינה הפרעה לשוטר במילוי תפקידו. בשנת 2005 הורשע בעבירת מעשה מגונה ונדון ל-6 חודשי מאסר שרוצו בחופף למאסר אחר שריצה באותה עת. באותה שנה הורשע המשיב גם בעבירות נוספות, ובהן תקיפה הגורמת חבלה של ממש, שוד וסחיטה באיומים, ונדון ל-20 חודשי מאסר. בשנת 2004 הורשע בעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו ונדון לעונש מותנה בלבד, וכך גם בשנת 2001, כאשר הורשע בעבירה של תקיפה ואיומים. רצף זה של עבירות, הגם שהייתה הפסקה של מספר שנים עד להסתבכותו הנוכחית, מקשה על בית המשפט לתת אמון במשיב, ובמיוחד כאשר בין הרשעותיו גם עבירות כנגד שוטרים. סדרי פיקוח, טובים ככל שיהיו, מחייבים גם פיקוח משלים לצד משטרת ישראל, ובנסיבות אלו וכאשר מדובר במשיב שבעברו עבירות כנגד שוטרים, קיים קושי לתת בו את האמון הנדרש.

נזכיר כי "שאלת השחרור לחלופת מעצר תלויה, במידה מרובה, ביכולת ליתן בנאשם אמון. זו מוסקת, בין היתר, מעברו של הנאשם, מהתנהגותו של הנאשם במהלך האירועים נושא כתב האישום ולאחריהם; ומנסיבותיו הפרטניות של המקרה המובא לפתחו של בית המשפט (ראו: בש"פ 2737/10 שטרית נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), 22.2.07)).".

[בש"פ 352/11 ארז איאסי ברי נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 25.1.11), פסקה 13. ראו גם: בש"פ 2911/08 שוקרון נ' מדינת ישראל, (10.4.08) פסקה 16; [בבש"פ 9854/06 עאטיאס נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 13.12.06), פסקה 16].

במקרה שבפני קיים בסיסי לתת אמון בנאשם. קושי זה מתעצם בשים לב לאמור בתסקיר ובחשיבות שראה שירות המבחן בהרחקת המשיב מסביבת מגוריו הטבעית. למעשה, יש לראות את עמדת שירות המבחן, המתייחסת לאזור המגורים שבו מוצעת חלופת המעצר, כעמדה שלילית. "כבר נפסק, כי סטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תעשה באופן חריג, ומקום בו קיימים לכך טעמים כבדי משקל (ראו, למשל, בש"פ 3386/07 מדינת ישראל נ' אשד (לא פורסם, 18.4.07); בש"פ 3286/07 מדינת ישראל נ' עמר (לא פורסם, 16.04.07))". [בש"פ 3201/10 מדינת ישראל נ' פלוני (טרם פורסם, 6.5.10); ראו גם בש"פ 352/11 הנ"ל]. לא ראיתי במקרה שבפני טעמים כבדי משקל המצדיקים סטייה מחוות דעתו של שירות המבחן.

אוסיף עוד לעניין זה, כי ב"כ המשיב הציע גם פיקוח אלקטרוני. פיקוח אלקטרוני אינו תרופת קסם לכל ליקוי בחלופת מעצר. פיקוח אלקטרוני יכול לשמש כאמצעי חיזוק, מקום בו החלופה המוצעת עומדת בדרישות, ואולם קיים קושי להתבסס אך על הפיקוח האנושי. במקרה שבפני, חלופת המעצר הבסיסית אינה עומדת בדרישות, בהיותה חלופה המנוגדת לעמדת שירות המבחן מפאת מיקומה וכאשר עיקרם של המפקחים אינם מתאימים למשימת פיקוח. בנסיבות אלו, פיקוח אלקטרוני אינו נותן מענה.

בהביאי בחשבון כל אלו, לא אוכל לאשר את החלופה המוצעת אשר כאמור, לוקה בחסר מחמת מיקומה ומחמת עיקרם

של המפקחים שהוצעו. אשר על כן ובנסיבות אלו, אני מורה על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים.

למשיב שמורה הזכות לנסות ולהציע חלופה אחרת, מרוחקת מנצרת עילית ומרוחקת מזירת האירוע, בפיקוח מפקחים ראויים. ככל שתוצע חלופה כאמור, היא תיבחן על ידי בית המשפט.

ניתנה היום, ב' כסלו תשע"ה,
24 נובמבר 2014, במעמד
הצדדים ובאי כוחם.
ר' שפירא, ס. נשיא